

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: Helyben: 1/2, évre 3 kor;
Egész évre 12 kor; Vidéken: 1/2, évre 5 kor;
Egész évre 20 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Szundy Károly.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-utca 2. sz.
Telefon: 275.
Kéziratok nem adódnak vissza.

M. N. MUZEUM KÖNYV-
Hírlap-Könyvtár
Növekedőnapl.

1902. évr. 1076.

Beköszöntő.

Nagy zivatar után derűs tiszta lesz az ég. Valami üdítő balzsamos légáram hat át az egész természetben, mely ilyenkor egészen újjá születettnek érezi magát.

A közéletben is, — társadalmi és politikai részében egyaránt — előfordulnak ilyen zivatarak. Nagy megrázkodtatással járnak, de a jótékony utóhatás annál jobb, minál nagyobb volt a megrázkodtatás.

Zivatar volt itt nálunk is. Nagy rombolást végzett . . . de az áldásos ujjáéledés annál teljesebb lett. Az új viszoryok új állapotokat, új dolgokat teremtettek.

Az igaz szabadelvűség diadalának hatása alatt teremtődött meg a „Szabadság” is.

Abban az időben érlelődött meg e lap fentartóiban a megalapítás eszméje, a melyekben 54 évvel ezelőtt mély csendben suttogva tervezték lánglelkű ifjak a „Pilvax”-ban a szabadsajtó megteremtését.

Hogy nem a szabadsajtó megszületésének nagy emlék napján jelent meg a „Szabadság,” hogy nem ünnepelte első számával is e feledhetlen s ujjvilágot teremtő ünnepet, — annak csak technikai okok voltak a megakadályozói.

Régi szokás az, hogy minden ujság, mely először mutatja meg magát olvasóinak, első oldalán beszámol jövődöbéli terveivel is.

A régi tradíció elől én sem térhetek ki s bár elég lenne annyit mondanom, hogy a „Szabadság” mindenkor az igaz szabadelvűség, Debreczen város és Hajdúvármegye ügyét fogja teljes odaadással, meg nem tántorítható bátorsággal szolgálni, röviden körvonalazom azon irányelveket, melyek zászlónk szent jelszavait képezik.

Egy sokat gunyolt — sokkal több elismerést és tiszteletet érdemlő — jelszó elég arra, hogy jellemezze a megváltozott közállapotok milyenségét.

Jog, törvény és igazság.

A „Szabadság” egyik legmagasztosabb hivatásának fogja tartani, ha a hármasszó gyakorlati keresztül vitele körül csak a legkevesebb szolgálatot is megteheti.

Jog, törvény és igazság nem csak a politikai életben, de a városi és megyei ügyek terén is.

Fáradhatatlan éberséggel vigyáz a „Szabadság” arra, hogy a közügyek ne tétessenek politikai kérdésekké; hogy a városi vagyonban való okszerű gazdálkodás létesítése által Debreczen megmentessék az anyagi csődtől.

Állandóan napi renden tartjuk Debreczen korszerű fejlesztésének kérdését, mindaddig, míg a polgárság újabb megterhelhetése nélkül sikerül a tervezett ujitások megvalósítása.

Közgazdasági rovatunkban önzetlen harcosai leszünk a gazda, kereskedő és a kisiparos osztály érdekeinek. Keresni fogjuk mindenkor a kapcsolatot, mely e három egymásra utalt osztályt össze fogja tartani.

Tiszta képét fogja e lap nyújtani összes eseményeinknek; igyekezve azon, hogy ebbeli munkásságát a legteljesebb objectivitással és megbízhatósággal végezze.

Tárgyilagosan, minden személyeskedés nélkül fogja a „Szabadság” szolgálni az igazság ügyét.

Nagy és nehéz munkára vállalkoztam, midőn e lapok szerkesztését átvettem. Igen jól tudom ezt.

Biztató reménységül szolgál azonban nekem ama hitem, hogy az a közönség, mely minden egyes alkalommal megmutatta a múltban, miként megtudja érteni s akarja is támogatni a nemes törekvéseket, engem sem fog elhagyni. Velem lesz a nagy küzdelmekben s szeretettel segíti elő e lap fejlődését, megerősödését.

A jó indulatért, a nekünk előlegezett bizalomért, az önzetlen támogatásért a „Szabadság” is hálás lesz.

Munkatársai teljes erejükkel s tehetségük megfeszítésével igyekeznek e sorok írójával együtt szolgálni a nagy közönség jogos érdekeit.

Szundy Károly.

Az egészségügy revisiója.

Midőn a korszellem kötelességévé tette az államnak az egyes polgárok egészsége feletti gondoskodást: abban a perczben elismertett a közegészségügynek nemcsak gazdasági jelentősége. Ez tényleg így van, mert az állam ereje polgárainak egészségétől, gazdasága az egyesek munkaképességétől függ.

E nagy igazságot régen felismerték az angolok és köztudomású is, hogy a leggazdagabb de legegészségesebb is az angol nép. Hogy milyen a gazdaság, az nem tartozhatik ezek keretébe, de hogy mennyivel kedvezőbbek egészségügyi viszonyai, elég arra hivatkozni, hogy míg Angliában 1000 emberre: 18 halálozás esik, addig Magyarországon ugyancsak 1000 emberre: 33!

A közegészségügyet állami fenhatóság alá az 1876. évi 14. törvénycikk helyezte nálunk legelsőbb, sajnos azonban, hogy az azóta lefolyt 26 évi tapasztalat arra tanított meg bennünket, hogy ez a törvény csak elvi elismerése korunknak, hogy a polgárok egészsége felett az államnak kell gondoskodni. Mert ez a törvény ideális elvből indult ki, de a törvényalkotók nem számoltak a gyakorlati éléttel, a gyakorlati viszonyokkal és a társadalom fogyatékosságaival. Ez a törvény nem praktikus és ebben van főhibája; hézagos, mert nem ölel fel mindent; rendelkezései részben írott betű maradtak, másik része meg kivihetetlen, éppen az elsőnek említett impraktikus volta miatt.

Es hogy e törvény 26 éven át nem jutott revisió alá, annak nem az az oka, mert viszonyaink talán nem változtak, vagy hogy ezeknek még most is megfelelne, hanem oka az, hogy az intéző körökben nincs meg a kellő érzék a közegészségügy nagy fontossága iránt.

Bezzeg ha egy új ágyu mintáról, vagy egy parádés kirukkolásról van szó, arra kész a sok terv, pénz is van bőven az államkasszában, de a közegészségügy

mostoha gyermek, melynek sok az apja, de igazának egy sem az.

A gomba módra szaporodó rendeletek mind csak ötletszerű esetek alkalmából látnak napvilágot, éppen ezért nagy részt ellenmondók, s hasonlítanak ahhoz a csizmához, melyre folt hátán foltot rak a mester, de a csizma az mindig a régi rossz csizma marad.

Megölője pedig főképpen: a bürokrácia. Theoreticus alapon szerkesztetnek rendeleteket; a statistika tudományt gazdagítják számfejtéseikkel; a népet minden áron ki akarják oktatni az egészség ápolására a nélkül, hogy számba vennék a nép értelmi műveltségének fokát: mindezek bizony nem teszik jobbá, prakticussabbá a közegészségügyi viszonyokat.

Az 1876-iki törvényen alapul nálunk minden; ez írja elő a betegeknek általában orvosi segélyvel való ellátását. Hogy ez mily rossz, mutatja azon körülmény, hogy ezrekre megy azon községek száma, melyek oly nyomorultul fizetik orvosukat, hogy ott ellenérték éppen nem is lehet.

Ezen törvény gondoskodnék a testi vagy szellemi munkaképtelenek számára; hogy mi módon, sajnálatosan mutatja a szám, mely szerint Magyarország 50 egynehány ezer testi és szellemi bűnűből egy pár száz nyer csak állami gondozást.

A jó lakások, tiszta ivóvíz, a hami-sítatlan tápszereket ugyan a rendeletekben kívül ki őrzi ellen, vagy kinek van módjában a nép vagyoni viszonyait módosítani aképpen, hogy ezek mind elérhetőek legyenek?

A ragályos betegségek megátlásáról, elterjedéséről drákói rendeletek intézkednek; de ugyan nem számoltak azzal az alkotó faktorok, hogy azok végrehajtása teljesen lehetetlen, mert nincs a népnek elég tágas lakása, nincs elég kenyere és nincs a ki ezen rendeleteket végrehajtsa. Mert míg a községi és kör-orvosnak executive joga nincs, hanem csak lebeg a községi bíró és szolgabíró

között, mert az ő rendelkezése csak írott betű, sőt legtöbbször a községek előljáróitól megvetett és kigunyolt kísérlet marad csak.

Nem-e nevetséges ama törvény rendelkezése és végrehajtása bíróságunk részétől: a kuruzslásnak? Hiszen ma jobban büntetnek egy csirketolvajt, mint egy kuruzslót, ki százakat tesz tönkre! Szabadon működik ma mindenféle csodadoktor, kuruzsló, isten tudja miből lett fogorvos, mert hiszen csak akkor lehet ellenők megindítani az eljárást, ha rajta kapják őket a kihágáson, vagy bizonyos esetről szól a feljelentés. Ilyenkor azután a törvény 25-50 koronával kirepezálja szegény kir. ügyészséget!

Az országos betegápolási adó pedig, mely egyformán kötelez minden polgárt, egy jól kamatozó tőke most az államháztartásban.

Egyszóval az 1876. évi 17. tczk. rendelkezései a gyakorlatban hiányoznak, elégtelenek és jó részben kivihetetlenek. A revízió elvitázhatlan; ezt követelik az orvosok, de követeli a társadalom is.

Es ezen hibákon csakis úgy lehet segíteni, hogy nem csak a központi vezetés legyen állami, hanem az állami közigazgatás keretébe tartozik az egész közegészségügy, a legalsó fokoktól a legmagasabbig az államhatalom rendelkezései érvényesüljenek: állami tisztviselők útján Egyszóval: államosítás minden vonalon!

Dr. Altman Béla.

1902. márczius 23.

Mozgósítás a Balkán felé. Nagyfentosságú értesülést vettünk megbízható, bizalmas forrásból, mely külpolitikai szempontból fölötte érdekes. A negyedik tüzérhadtest, mely a mozgósítási tervezeteket végzi, új téren működik. Eddig kizárólag az ország éjszaki határain L e n g y e l

TÁRCSA.

Idegenben.

*Bolygom a házak útvesztőjét,
Járom az ösvényt csöndesen;
S bolyongva járva, lázas fővel
Minden saroknál őt lesem.*

*Várom delejes pillantását
Remegve haj! de hasztalan...
Ma elmaradt a csóktornáról
Az ébenfürtű csintalan.*

*Batiszt ruhácska merre késel?!
Merre a rózsás angyalarcz?
Gyótródó lelkem csókra szomjas
Kézér szirénem hol maradsz?!*

*Vagy elfeledve már szerelmem?
De nem — te hű vagy édesem.
Ő én lettem hűtlen tehozzád
S ezért nem jössz, mint rendesen.*

*Az én lelkem szállt messze tőled,
De minden este megkeres —
Az alkony pirján jár el hozzád
Csak hű legyél, csak hűn szeress!*

Szentmiklósi József.

A kegyelmes ur.

A berkenyei szürke-falu, öreg megyeháza nagyterméből kihordták a zöld posztóval leterített hosszú asztalokat. Pár napig folyt a rendezkedés. Rövidesen át alakították a komoly tanácskozó termet diszes báli teremmé. Este kivirultak a csilláros lámpák; fényárban uszott ott minden.

Nagy dolog is volt. A főispán ur tizedik esztendeje kormányozta a megyét. Ennek az évfordulóját ülték meg. Lassan lassan tele lett az egész terem. Csak úgy kavargott a selyem báli ruhába öltözött hölgyek, komoly fekete frakkos urak, délczeg egyenruhás tisztek egész tömege.

Felhangzott a zene. Megkezdtek a táncot. S folyt előbb méltóságteljes komolysággal, majd lázasan, tüzesen...

A főispán ur egykedvűen nézte mindezt, környezve a tisztelők a hódolóknak egész seregétől, majd néha-néha mosoly jött ajkaira, oda pillantva a terem közepére, a hol a leányát — az egész vidék legszebb leányát — kézzel-kézre adta a tánczosok tömege.

Milyen szép dolog is az, ha az embert ünneplik — de mennyivel szebb még, ha a leányát ünneplik!

Csend lett pár percre. Valami magas vendég érkezett meg, mert minden kinek a figyelme az ajtó felé összpontosult. Azután ment minden mint előbb.

Fáradtan ült le az egyik pamlagra a főispán leánya, a szép Jessa

A kis Dömley Gyula hamarjában azt sem tudta, hogy mit is tegyen, mikor Jessa megköszönte a kíséretét. A főispán ur, előtt állva, — a ki pedig nagy potentás volt ő előtte a szegény kis megyei aljegyzőske előtt — sem volt annyira elfogulva, mint most. Szeméből kisugárzott az a titkos vágy, melynek alig lehet reménye. Bajos dolog is volt az, — talán kissé furesa is, ő és a főispán leánya, az ünnepelt szépség. Pedig rajongott azért a leányért.

Sok álmatlan éjszakán gondolkodott ő ezen. Sokszor akart ő már beszélni, de nem ment, — sehogyan sem ment. Valami emberfeletti erő szállta meg egy pillanatban, midőn találkozott tekintete a szép Jessa vakító pillantásával — s elkezdett beszélni. Beszélt lassan. Eleinte kissé elfogultan, aztán merészen. Beleöntötte azokba a szavakba szívének minden melegét, tengernyi imádását és szeretetét. Azután mintha megbánta volna merészségét, halálra vált arczezal várta a választ.

A leány határozatlanul gondolkodva nézett végig a szinte reszkető fiatal emberen, azután újra visszatért ajkaira a mosoly s vidáman szólt hozzá.

— Mégis csak bohó egy fiu maga Dömley, hogy beszélhet ezekről a dolgokról komolyan. Ne építsünk légvárakat. Ke-

és Oroszországgal szemben végzetettek a mozgósítási műveletek, míg most — hírforrásunk szerint délen a Balkán szomszédságában is megkezdődtek. Hogy keleti politikánk mily nagymérvű változását jelenti mindez — arra külön rámutatni fölöslegesnek véljük.

Parlament reform. Óriási jelentőségű dologról értesülünk távirati úton: A Szederkényi-féle függetlenségi párt és néppárt megbízottai ma délelőtt felkeresték a miniszterelnököt kérve parlamenti reformnak mielőbb előterjesztését, községenkénti szavazás behozatalát, választói jogok kiterjesztését. Beszerezve az erre vonatkozó statisztikai kiszámításokat becsásssa a képviselők rendelkezésére, Széll azonnal válaszolt. Már intézkedett előkészítő anyag beszerzése. Az országgyűlés végéig megoldja a kérdést.

Országgyűlés.

— A képviselőház mai ülése. —

Budapest., márczius 22.

Valami csodálatosan unalmas hangulat terjedt szét a padok közt a mai ülésen. Elevevéget csak Zichy Jenő grófnak az iparpártolás érdekébe elmondott szavai, majd Széll Kálmán beszéde idéztek elő.

A derék gróf nagy lelkesedéssel kelt védelmére az ipari érdekeknek, hangoztatva az önálló vámterület behozatalának fontosságát. Ez utóbbi kijelentéssel alaposan megnyerte az ellenzék tetszését.

Az ülés vége felé Csávolszky Lajos csinált — rendes szokása szerint — zavart, vastag gorombaságokat mondogatván el, a miért a jobboldal azután alaposan le is hurrogta.

A néppárti Major Ferenc eléggé

unalmas beszédében az önálló vámterület mellett emelt szót.

A folyosókon annál élénkebb az élet. Mindenütt és mindenki Tisza Kálmán agóniájáról beszélt. A Sándor utcai gróf Dégenfeld palotát egész újságírói sereg állta körül. Egész délelőtt új meg új hírnökök jöttek a házba értesítéseket hozva az agg államférfiu utolsó perceiről.

Tisza István sokáig a palota bejáratánál fogadta az érkezőket, mindnek azt a választ adva:

Fájdalom, utolsó óráit éli.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk egyébként a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf, a ki az ülés megnyitása után az összehírdetlenségi bizottság ama határozatát mutatta be, melylyel Benke Gyula kézdívásárhelyi mandátumának összehírdetlenségi voltát mondta ki; majd ezt követőleg Benke lemondó-levelét.

A Ház mindkét bejelentést tudomásul vette s reá tért

A kereskedelmi tárca költségvetése tárgyalására.

Zichy Jenő gróf szölt hozzá legelőbb. Sajnálattal és csodálkozással konstatálja, hogy a két legfontosabb tényezőt a gazdasági és ipari érdekeket bizonyos animozitással elentébe akarták állítani nemcsak itt e házban, hanem más ily tanácskozások alkalmával is, pedig ezek egyémsára vannak utalva. A nemzetek fejlesztése csak akkor lesz lehetséges, ha ez a kiegészítés teljesen meg fog történni.

Ennek a két faktornak együtt működésén alapszik az állam közgazdasági eleje és jövője. Amde e két faktornak együttműködése alapján is csak akkor lesz jólét ebben az országban ha a mi gyáraink fogják feldolgozni a mi nyers terményeinket. (Elnök tetszés a szélsőbaloldalon. 995 millió a rendes kiadásunk.

136 millió budgetünk rendes bevétele. Ezek óriási számok. A kormánynak és az országgyűlésnek kötelessége azon lenni, hogy a tényezőket megváltoztassa, megjavítsa a viszonyokat és a további fejlődés lehetőségét megadja.

Nagyon sajnós dolognak tartja, hogy a resort minisztereket épen akkor menesztik, a mikor belejönnének már szakmájukba.

Vázolja a nagy országos hézagokat az iparfejlesztés terén, meg van győződve, hogy minden igyekezet hiábavaló, itt ipari gyárakat és kisipart mindaddig fentartani nem lehet, a míg az önálló vámterület nincs meg. *Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.* Különösen az ipartörvényről lehet ezt tapasztalni. 20 évvel ezelőtt hoztak egy törvényt. Ma már ez nem jó. Nem volt jó 6 év előtt sem. Az akkori miniszter belátta — de mielőtt végezhetett volna valamit, kilépett a kabinetből, ugyanigy történt Hegedűssel is.

Hiszi, hogy Horánszky végre tesz valamit e tekintetben is.

Körülbelül 800 millió értéket képvisel az, a mit mi ebből az országból mint nyersterményt kiviszünk és a mely félig átdolgozva, vagy mint kész gyártmány kerül vissza. Horánszky miniszter tegnap azt kérdezte hogy miért nem állít gyárakat a társadalom, mint külföldön s ekkor Csehországra gondolhatott. Válasza csak az lehettett: Csehországban 1867-ben alapították meg a gyárakat, a mikor az egyesség létrejött és a mikor kiszolgáltattak bennünket Ausztriának és iparának. *Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.* Ezután a kiegyezés után jöttek létre azok mind sorban (*Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.*) Hat itt is ugy lenne, ha önálló vámterületünk lenne.

Ajánlja a miniszternek, hogy az állam rendszeres program szerint végezze a gyáralapításokat. Olyan gyárakat kell

serves lenne a csalódás azután nagyon. Jöjjön vezessen az apához, Ugyis épen integet felém.

A kisjegyző pár pillanatra nem látta a díszes termet, pedig a sok fényes csilárlárok vakító világosságot szórtak szét, — azután erőt vett magán s oda vezette Jessát a főispán ur elé, a meghajlás után lassan lépdelt kifelé, az üvegezett terrasse felé.

Mérhetlen fájdalom fogta el, szeretett volna sírni, zokogni, mint valami gyerek. . . . Odafent pedig újra szólt a zene s hangzott a terem a jó kedvtől.

Másnap reggel a mindig pontos Dömley nem ment be a hivatalába. Harmadnap beküldte a lemondását, negyediken pedig elhagyta a városkát. Egyszerre néhány év múlva ugy tűnt már fel, mint képviselő. Valamelyik erdélyi kerületben választották meg, a hol egyik öreg bácsija jobblétre szenderülésével váratlanul nagybirtokos lett. Bámulatos volt az a carriera melyet végig futott. Ha szóra kelt, mintegy varázsütésre megteltek a karzat ülései. A nagyszabású, óriási tehetségű Dömleyről beszélt mindenki. Alig egy két év múlva ott ült már az egyik bársony székben.

Valami emléket lepleztek le Berke-

nyén. Nagy jelentősége volt a dolognak hát meghívták rá a kegyelmes urat is. Azóta is alig hallott valami szót a városkáról, melyhez annyi emlék kötötte, kis gondolkodás után igenlő választ adott a boldog deputációknak.

Ezek diadalrivalgása s ünneplése mellett vonult be oda, a honnan olyan árván távozott egykor. Végig hallgatta a helyi nagyságok szóáradatát, kik hajdan alig, hogy meglátták őt. Így változnak az idők s velük együtt az emberek.

Ebédre járt már az idő, megszakadt egy kis időre a terhes ünnepeltetés, midőn titkárnja bejelentette, hogy egy nő óhajtaná beszélni vele.

Az egykor ünneplott Jessa volt. Alig ismert reá. Az a kopott fekete ruha, sok szenvedésről tanuskodó beesett arcz bizony megváltoztatták őt. Alig akart hinni Dömley a szemének. Hallotta ugyan, hogy a volt főispán állásáról leköszönése után anyagilag is rossz helyzetbe került, de ezt a látványt nem tudta megmagyarázni magának.

Jessa azután elmondta, hogy jutott ennyire. Férjhez is ment. Valami kis hivatalnok az ura a szomszéd megyében. Akadozó hanggal könyörgött annak számára egy kis protekciót.

A kegyelmes ur szó nélkül intett a fejével, kezét fogott Jessával, azután szinte kővé meredten tekintett a hajlongó asszony felé.

Nem tudta volna egy szó sem elhagyni az ajkát. Szédülve támolygott a legközelebbi pamlaghoz. Alig tudta rendbe hozni gondolatait; felújult előtte az egykori jelenet a kis aljegyző s az ünneplott főispáni leány között. . . . Talán sohasem érzett olyan fájdalmat, mint most. . . .

A titkár pedig jelenté, hogy a kegyelmes urat várják már a tiszteletére rendezett bankettre. Pár percz múlva ott volt. Egy ideig nyomasztólag hatott még reá az előbbi jelenet, s a notabilitások azt sem tudták, mint járjanak kedvébe a szó-rakozott s lehangolt Kegyelmes urnak. De mikor kezdtek durrogni a pezsgős palaczkok s szállongani kezdtek ki belőlük a jókedv mindent elfeledtető kis koboldjai, a megsimitotta a homlokát és a másik perczben már mosolygó arczezal kezdte el beszédét, mely méltó volt hozzá — a Kegyelmes urhoz. . . .

Carolus.

Mödlingi czipő áruk raktara.

Férfi, női és gyermek czipőkben,
melyek a legújabb divat szerint készültek s feltűnően olcsó minden czipő talpába bevésett gyári áron árusítatnak

KRAUSZ VILMOS

„Turul” czipőgyár részv. társaság képviselője.

Ajánlja ujonnan beszerzett dus készletét mindennemű

alapítani, a melyek a nyers termények feldolgozását végzik.

A gyár ipar decentralizálása — vidékre való szétosztása — mellett szól azután.

Ha forszírozzák a fővárosba, az a szegény munkás itt drágábban él, az egész kezelés drágább, a rezszi felemésztí a jövedelmet. A főváros — hol a munkás nyomorult viszonyok közzé kerül, így lesz szocializmus gyűlhelye.

Miért nem keresnek fel gyárakalapítására az ország egyes részeiben olyan városokat, a melyek kellő feltételekkel bírnak. Míg t. u. ezek a feltételek? (Halljuk! Halljuk!) Olcsó tüzelő anyag, jó víz, jó közlekedési eszközök, gazdag vidék.

Ha ezt keresztül tudjuk vinni, akkor az elszegényedés és nyomorúság apadni fog és ugyanazon mértékben fog apadni a kivándorlás, mert egyik a másikat megteremti. (Ugy van! Ugy van!)

Zichy ezután a kisiparról szól lendületesen, bizik Horánszkyban s a költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés a jobbon.)

Támadás Horánszky ellen.

Csávolszky Lajos Horánszkyt támadja, aki ellenzéki volt. Ellenzéki embernek nem szabad miniszteri tárczát vállalni. Kíéhezett gebe módjára beállott Horánszky a kormányférfiak sorába. (felkiáltások a volt nemzetipártiak padjain; Rendre. Zaj.) Olyan programot, a minőt Horánszky adott hallottunk már elegendet. S mi lett belőle: semmi. Nem fogadja el a költségvetést.

Molnár: József: Kereskedelmünknek egy elhanyagolt ágára hívja fel a figyelmet. Az ország keleti részének kereskedelmére akarja a kormány gondoskodását irányítani. Beszél a székely vasutakról, a melyeknek kiépítése égetően szükséges. A székelyföld tele van kincesekkel, a melyeket csak kiaknázni kellene.

A néppárt az önálló vámterület mellett.

Major Ferenc: Érdeklőpolitika az, a mely a kereskedelemben megnyilvánul minálunk. A minden uton való szervezkedés a fő. Ezt látjuk az ipartermelési mozgalommal is. Már 67-ben rá kellett volna lépünk az önálló vámterületre. A kisipar baján segíteni kell, hogy a saját lábán megtudjon állni. Kéri e törvény revízióját.

Major után Morzsányi beszélt az építő ipar pangásáról mire az általános vitát befejezték.

Széll Kálmán beszéde.

Széll Kálmán a függetlenségi határozati javaslatra kijelenti, hogy még nem tartja elérkezettnek az időt az önálló vámterület felállítására előkészületeket kell tenni előbb. Ezért kéri javaslat mellőzését. Nem fogadhatja el azonállítást, hogy a gabona árak közömbösek volnának az ország közgazdasági helyzetére. Rossz gabona árakat a nagy birtok kibírja, de közép és kisbirtokosok megéreznek. Külön vámterülettel a gabona árak számvédnének. A közös vámterület nem a nagybirtok kedvéért van.

Tiltakozik az ellen is hogy valaha mondta volna „kiegyezés vagy halál”. Az országnak az önálló vámterülethez való jogát éppen kezdeményezésére iktattakjából törvénybe. Ő azt mondta annak idején hogy önálló vámterület mellett igenis harc következhetik, hisz a dolog természetéből folyik hogy Ausztria a mi árunk és viszont mi az ausztriai árak ellen vámmal védekezni. Ebből állana a

harc. Hangsúlyozza azonban hogy sehol nem állította fel a kérdést úgy mintha itt élet-halál kérdésről volna szó.

Az az ellenzéki állítás is határozottan téves, hogy abban esetben ha autonóm vámtarifa lesz, az külföldi kereskedelmi szerződésekre áll vonatkozásban. Ezen kijelentésből mást következtetni nem lehet, a kereskedelmi szerződések különben is az 1907-ik évben járnak le. Ujból kéri, hogy Krasznay határozati javaslata mellőztessék.

A ház élénk tetszéssel éljenzéssel fogadta nyilatkozatot és a határozati javaslatot mellőzte.

Interpellációk.

Szalay László a kassai vasuti átjáró ügyében kereskedelemügyi miniszterhez.

Nessy Pal pedig a vidéki pénzüzetek jelzőlogos kölesnei ügyében intézett interpellációt a pénzügyminiszterhez.

Végül Madarász József felszólalásait a jegyzőkönyvet hitelesítették. Az ülés 3 órakor ért véget.

Legközelebbi ülés április 3-án tartják meg.

A NAGY VILÁGBÓL.

Amerika.

Amerikában általános felháborodást keltett annak idején: Mac Kinley meggyilkoltatása. A mint mindenki tudja, a gaz merényletet egy anarchista követte el. A törvényhozásban a gyászszertartások bevezése után azonnal többen emeltek hangot, oly irányban, hogy egy törvényt kell hozni, mely az anarchisták ellenében gondoskodik a köztársaság elnökének s a kormány megvédésére, valamint az ellenük való bűnös merényletek elnyomásáról. Mint Washingtonból táviratozzák a szenátus 52 szavazattal 15 ellen el fogadta tegnap a benyújtott törvényjavaslatot.

A Spanyol országgal folytatott háborúból megmaradt hadiadókat törölte a szenátus.

Törökország.

A szultán országában megint baj van. Mint Konstantinápolyból táviratozzák: Mavokordató görög követ jegyzéket adott át a portának, a melyben tiltakozik a helyi hatóságoknak az ellen az eljárása ellen, hogy a porta formális határozata ellenére folyton zaklatják a görög állampolgárokat az ugynevezett mérlegilleték miatt, a melynek eltörlését a porta már elrendelte. Mavokordató kiemeli a jegyzékben, hogy ezek az abnormis állapotok ellenkeznek a két szomszéd állam érdekeivel.

Ausztria.

Vihar az osztrák parlamentben.

Pfujj! és Abezug! kiáltásokkal köszöntek egymásnak boldog husvéti ünnepeket tegnap az osztrák képviselők. Az ifju csehek elemükben voltak. A nap hőse Klofácz volt, kinek Fresl és Choc a láрма rendezésében segítettek. A közoktatásügy költségvetése volt napirenden, melyet a csehek és lengyelek egyesült erővel 203 szavazattal 170 ellen megbuktattak. Olyan botrányok és viharok közegette, a melyekre még az osztrák parlament életében is alig van példa.

NAPI HIREK.

Napirend.

Naptár Vasárnap, márczius 23. — Protestáns: Frumencz — Római katolikus: Palmarum. — Görög orosz: F. Vbjt. 2. v. — Zsidó: Veadar 14 Purim.

Kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlésre d. e. 10 órakor a városháza tanácstermében.

Tisztviselők önszegélyző egylete d. e. 11-kor a „Jogász-Tisztviselő Körben” Dégenfeld tér 2.

Petőfi-dalkör közgyűlése d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében.

Elnök választás az ipartestületben. Ma délelőt 9 órakor lesz az ipartestület tisztújító közgyűlése, melyen az elnökön kívül 12 előjárósági rendes és ugyanannyi póttagot választanak. Az elnökválasztás mozgalmasnak ígérkezik, mert Tóth Kálmánnal a jelenlegi elnökkel szemben az ellenzék Zélinger Ede ezimfestőt léptette fel. Az ipartestület ezután is figyelmezteti iparosainkat, hogy ezen közgyűlésen minél nagyobb számmal jelenjenek meg s szavazati joguk érvényesítése céljából igazolványul ipartestületi tagsági könyvecskéjüket okvetlen vigyék magukkal.

Virágvasárnap. Lear királyék és XIV-ik Lajos urék karjukra fűzik a kiszolgált Nőbékát és Fedorákat és a mai szent napon országos huzdolkodásba kezdenek Thália felkent kedveltjei. Az egyik megy, a másik érkezik s a hagyományos virágvasárnapi színészvászár ezuttal is élénk. Elrekedt tenorista kedélyes apának szerződik s megy új hazát keresni letört reménységgel. A régi pajtasok elmaradnak, csak a komikánévá aggultt egyik naiva osztja meg vele akedélyes apák sovány kenyerét. A letörték helyébe jönnek az ujjak. Művészi ábrándal teli síhedergyerek s Duse nagyságát álmódó, de egyelőre csak szobacziéza szerepekre szerződöttetett kis borzas. Változik a kép, csak a szín marad ugyanaz, a sóhajok deszkája, mely állítólag világot jelent s melyen jövő virágvasárnapi föllírsított gárda szórakoztat bennünket az élet komédiájának mozgó fényképpel.

Az egyetemi kört megnyitják. Budapesti levelezőnk táviratilag értesít bennünket, hogy Concha tanár közbenjárására rendezik az egyetemi kör ügyeit. Az állam kifizeti az adósságokat s a kört legközelebb újból megnyitják.

Regruta vér. Az ujdonsült hadfiak hamar hozzálátnak az okvetetlenkedéshez. Alig mondták kirájuk a „tauglich”-ot máris hadakoznak — egyébb ellenfelek híján — az ablaktáblákkal. Egy nyil utcai éjjeli üzlet ablakaival kerültek elmentébe és sorra verték mindahányat. Összevagdalt kézzel, véresen vitték őket a rendőrségi foghelyiségekbe, a hol idejük lesz kialudni a regrutaság mámorát.

Humor az aktákban. A poros akták között akad, a mi nevetésre ingerli az embert, de egyenesen mesteri, a mit az sz.-i főszolgabírótság e tekintetben produkál. Átír a debreezeni rendőrséghez, hogy K. L. hadköteles itteni lakost állítsa azonnal sorozó bizottság elé. A rendőrség sietve kívánt eleget tenni a szives átiratnak s akkor sült ki, hogy K. L. ur már tiszti kardbojtot is kapott. Hogy a sorozási idézvény láttára mekkorát kaczagott — az képzeltető. A szent burokrácia tehát ezuttal bakkot lőt.

Elfogott betörők. Vámos-Péresen e hó 14-én ismeretlen tettesek feltörték Csuth Sándorré góréját és onnan nagyobb meny-

nyiségű szalonnát, sonkát, kolbászt és egyéb élelmiszert elloptak. A vámospécsi csendőrség — mint ottani tudósítónk jelenti — a tetteseket már elfogta Téglási József, Varga József és Deák Imre személyében. A három jómadarat a csendőrség az itteni kir. ügyészségnek adja át.

Legényavatás. A csapó-utcai „Koroná”-ban vígan válogatják a legények elejét. Katona legénynevet avatják azokat, akik megütik a mértéket s a kikre az ezredorvos kimondja a boldogító „tauglich”-t. Mert a jó magyar virtus inkább katonasorba kívánczik és semmi kedve azok között maradni, akiket a nóta röviden csak „egy-két-három nyomorult” néven emleget. Az újdonsült hadiak büszke önérettel sétálnak az aszfalton, imitt-amott nóta is hallik s tart a vigáság október elsejéig, a mikor majd megfújják a trombitát és berukkol a regruta — „abrikolás” alá.

Fonómikái előadás. A „Göncey” tanító egyet debreczeni járásköre nagygyűlést tartott tegnap délután négy órakor a városháza tanácstermében, melyen Kozma László országos tanítóárva-házi igazgató elnökolt. A nagyszámban megjelent érdeklődőknek élvezetes előadásban volt részük. Tomcsányiné Czukrász Rózi állami tanítónő Budapesti bemutatta Grosslin fonómikái tanítási rendszerét, mely a különféle dolgoknak szemléletileg való tanításból áll. A felolvasás nagy hatást tett a hallgatóságra. A tetszést csak fokozta Szeneš Jenő pallagi tanító, ki négy esztendő esőpességekkel Szász Eszterke és társaival bravórosan igazolta a fonómikái módszer zsenialitását. Tomcsányiné felolvasását Csúrk István 22 pontos memoranduma követte, melyet az országos tanítói nyugdíj revíziójára vonatkozólag terjesztett elő s melyet a nagygyűlés magáévá is tett. Végül Kozma László bemutatta az országos tanítóbizottság szaktételeit, melyeket a gyűlés megvitatott és elfogadott.

Elcsipett háziszarka. A múlt hetekben történt, hogy Steinhubel Lipót fővárosi pálinkamérő arra a kellemetlen újságra ébredt, hogy a fiókját ismeretlen tettes feltörte és megdézsmálta. A tettes azonban csakhamar ismert lett, mert egyidejűleg Steinhubel házi-szolgája is megugrott. Debreczeni származású lévén, a budapesti rendőrség átírt és a megkeresés alapján ma már hurokra is került a házi szarka: Daróczi Jenő személyében, aki az elkezelt 160 koronát persze már időközben elköltötte.

Hirlapírók értekezlete. A V. H. O. Sz. debreczeni bizottsága Konecz Akos elnöklete alatt ma délelőtt 12-kor ülést tart az Angol királynő fehér termében.

Tisztviselők szövetkezete. Kazinczy Gábor kir. táblai bíró elnöklete alatt előkészítő bizottság munkálkodik azon, hogy megteremtse a debreczeni tisztviselői szövetkezetet. Az előmunkálatok befejeztetvén e hó 25-én kedden délelőtt 11 órakor megtartják az alakító gyűlést is, a jogász és tisztviselői kör helyiségében, hova az érdeklődő állami tisztviselőket ezuton is meghívja az előkészítő bizottság elnöksége.

Debreczen a nemzetközi vendéglős kongresszuson. Szeptember elején Budapesten tartják a kontinens vendéglősei nemzetközi kongresszusukat. A nagyszabású internacionális értekezleten Debreczenből ketten vesznek részt hivatalosan az eddigi megállapodások szerint. Hauer Bertalan a vendéglős ipartestület elnöke és Abraham Dezső dr. a testület jogtanácsosa.

Halász — csikós háború. Szemereányi József hortobágyi halászmesternek nagy a panasa. A Hortobágy vizén éldegélne, de a virtuskodó csikóslegények elrontják a jó kedvét. Ez még hagyján volna, de a halat is kilopják a hálójából s ez az, a miért panaszra ment a rendőrséghez, mely most lázas buzgalommal keresi a halra éhes csikóslegényeket.

Padlás feltörés. H.-Szoboszlói levelezőnk írja, hogy Katona János ottani lakos padlását éjjel ismeretlen tettesek feltörték és onnan nagy mennyiségű szalonnát elvittek. Az ismeretlen tetteseket a csendőrség nyomozza, eddig eredménytelenül.

Tolvaj cigányok. Balog Fáni, Lakatos Julianna és Lakatos Róza hadházi cigányasszonyok a legutóbbi országos vásáron rőfös árukat loptak. Az esetről csak most értesült a csendőrség és azonnal házkutatást tartott. A lopott holmit meg is találták és a három asszony nem is tagadta a lopást. A díszes háromlevelű löhere már hűs helyen van s az ügyesség fogházában várja méltó jutalmát.

Megugrott subancz. Korán a bűn útjára tévedt Pataki István. Alig lustálkodott át tizenhat tavaszt, máris bűnre vitte a vére. Előbb a rokonait, most meg a szomszédságot dézsmálta meg. Nem igen válogatott: méhkas, készpénz egyaránt kedves volt neki. Lopott és megugrott. A rendőrség körözi.

— **Husvétii tojások,** ezukorkák Komlóssy Lajosnál. e. c.

A 39-ik gyalogezred zenekara ma vasárnap este a Dreher söresarmokban hangversenyt rendez szabad bemenettel. Korona sör a la Pilseni folyton frissen eszalt. Csángó vetreze, Matróz hus, és sok különlegességek állanak rendelkezésre.

Kalapos műhelyekben kitünően képzett munkás és személyes vezetésem alatt minden nemű férfi kalapok elkészítését valamint férfi, női és gyermek kalapok átalakítását eszközölöm. Békés Lajos uridivat üzlete — Debreczen.

x. A hölgyeknek mindig nagy gondot okoz a toalette, ennek egyik legfőbb kelte a mellűző (mieder), mely széppé, plasztikussá teszi a természetet, még azoknál is, kiknél a szabályos forma nem adott meg. Önök azt hiszik, hogy ezt bármint fűzővel elérhetik? Nem. Azon külföldről beözönlő fűző nem hogy csinossá tennék a természetet, de egészségi szempontból ártalmasak. Orvosi vélemény szerint ezek a testhez szabálytalanul simulnak és így megátolják a vérkeringést, amelyből leggyakrabban a legnagyobb betegségek származhatnak. Ezt el kerülhetjük és a külföldre sem küldjük pénzünket. Van Debreczenben Goldstein Karolinának (főter), Biederman palota) egy kitünően berendezett mellűző (mieder) gyára, a hol

csak mérték szerint készülnek a mellűzők; tehát egészségi szempontból teljesen megfelelnek az orvosi szabálynak. Különben a gyár már számtalan nagy szaktekintélytől bir elismerő levéllel. Mellűzők a leg-egyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig: hat óra alatt elkészülnek. K K

TÁVIRATOK.

Tisza Kálmán utolsó percei.

(Délután 4 órakor.) Tisza Kálmán állapota egyformán válságos. Délelőtt tizenegykor eszméletre tért, s e szavakat rebegte: Istenem! Istenem! Tisza István fölhasználván e pillanatot így szólt: atyám a király személyesen tudakolta, hogy léte-det, itt a sürgöny is. Felolvassam? Tisza Kálmán kérdően tekintett fiára mintha nem értené. István megismételte szavát, mire a beteg szemei fölillantak: köszönöm, óh köszönöm, mondta ezután.

(Délután 5 órakor.) Széll Kálmán miniszterelnök ma délután fél három órakor Darányival újból megjelent a Degenfeld palotában megtudni délelőtt tartott orvosi konzilium eredményét. Jany tanár szakadatlanul Tisza a ágyánál időzik. Az agg politikust Koranyi, délelőtt háromszor is meglátogatta. Az orvosok abban állapodtak meg, hogy folytatják a mesterséges lélegzést, mely a beteg szenvedéseit enyhíti.

(Délután 6 óra 10 perczkor.) Az agg államférfi már tegnap óta a halállal vívódik. Környezetéből már senkit sem ismer fel, és a ma délelőtt 9 órakor megtartott tanári konzilium minden reményét feladta. A politikai élet számottevő tagjai közül ma délelőtt is sokan megjelentek a palotában, így Széll Kálmán, Apponyi Albert, Darányi, Wlassics, gróf Karácsonyi, Csávossy Béla, Láng Lajos Zsilinszky államtitkár stb.

(Délután 6 óra 20 perczkor.) A nagy államférfit mint hírlík, államköltségén fogják eltemetni, habár a függetlenségi párt a kormányelnök ebbeli indítványát nem fogja elfogadni.

(Éjjel fél 1 órakor.) Tisza a éjjelkor nagyon rosszul van. Ugy látszik reggelt alig éli meg.

A BIRÓ ELŐTT.

Szocialisták az esküdtzsek előtt.

Elitelt agitátorok.

— Saját tudósítónktól. —

A debreczeni kir. törvényszék mint esküdtbírószág tegnap tárgyalta a jobb-letre szenderült „Szabadság. Egyenlőség, Testvériség.” című szocialista folyóirat első számában megjelent és inkriminált, ezikkék ügyét. A „Beköszöntő” címűért Tóth Imre czipészességét s a „Mit hozott Jézus Krisztus karácsonyra a szegény, nyomorgó magyar népek?” feliratuért Szathmari Ferencz czipésmester vállalta el a felelősséget. Az esküdtbírószági tárgyaláson, melyen Szűts Miklós dr. elnökolt, mindkét vádlottat Révi Nándor dr. védte.

Reggel kilenczről a késő esti órákig tartotta az ügy tárgyalása, mely balul végződött a népboldogítókra. Az esküdtbírószág mindkettőt bűnsnek mondta ki és egyiket őt, a másikat egy havi államfoghazra ítélte.

Magáról az esküdtzseki tárgyalásról tudósítónk a következőkben számol be:

Szines és fehér porcellán edény,

mely alkalmi vételből származk, rendkívüli olcsó árban kapható. Szines étkészlet 5 frttől feljebb. Szines thea készlet 2 frt 50 krtól feljebb.

Debreczen,
Piac-utca 79. cz.

Tárgyalás.

Szépszámu érdeklődő, nagyrészt jogász és szocialista hallgatóság előtt kilencz óraker nyitotta meg az esküdszék ülését Szűts Miklós dr. Szavazóbírák voltak: Szűts Miklós dr. és Budaházy Zoltán. A közvédat Bálint Zsigmond képviselte, a védői tisztelet Révi Nándor dr. teljesítette.

Az esküdszék kisorsolásánál úgy a vád, mint a védelem képviselője visszavetési jogukkal éltek. Esküdtek lettek: Kállai Lipót kereskedő, Bán László kereskedő, Balogh István birtokos, Porcsin Sámuel tímár, Kertész Imre birtokos, ifju Bagdi Károly csizmadia, Balogh Mihály birtokos, Vértési István birtokos, Varjasi Gyula iparos, Balogh Mklós birtokos, Berger Andor dr. ügyvéd, Kovács József ügyvéd. Pótesküdtékké kisorsoltattak: Kenyeres Károly birtokos és Jóna Bálint birtokos.

Az általános kérdésekre elsőrendű vádlott Tóth Imre elmondja, hogy 20 éves, ev. ref. vallásu, vagyontalan és büntetlen előéletű cipépszegéd. Szathmári Ferencz másodrendű vádlott 34 éves, r. katolikus büntetlen előéletű cipépszegéd.

Tanuként be lett idézve Kurucz Béla nyomdatulajdonos.

A vádirat.

Következett a vádlelvi felolvasása, mely szerint a királyi ügyészség Tóth Imrét a 172 §-ba ütköző osztály — és a 173 §-ba vágó alkotmányellenes izgatás büntette miatt kéri vád alá helyezni. Tóth Imre „Beköszöntő” címmel cikket irt ugyanis a „czuezilista” újságba. Ő maga legalább azt vallja, de bizonyosabb, hogy nem a saját agyveleje terméke. A közlemény népszíjolyokkal, barbár állammal, börtelovagokkal és páriákkal van tele. Közismert, százszor elesélt szocialis jelszavakkal és nagyköpüsködéssel, melyek végeztével talpra szólítja a választási jog harczosait.

Szathmári Ferencz cipépszegéd ugyanazok osztály — és államellenes izgatással volt terhelve. Cikke, mely a tárczasorok töltelőke volt Wolaika Nándor drnak volt ajánlva és együgyű összeviszszaságban burkolt előfizetési felhívás volt arra a lapra, melyet szerinte Jézus Krisztus karácsonyi ajándékul küldött a nyomorgó magyar népnek. Közbe természetesen rabszolgákról, feesegett és bibliai idézetekről alakított olyan izüvé, hogy az ügyészség a vádlottak padjára hozta a politikai cipépszegéd.

A vádlottak vallomása.

A vádirat felolvasása után legelsőbb is Tóth Imrét hallgatta ki az esküdtbíró.

— Elnök: Megértette-e a vádat?
— Igen! De nem érzem magam bűnösnek.

— Elvállalja érte a felelősséget is?
— Igen, mert igazam volt. Három évvel ezelőtt vándoroltam a felvidéken, nyomorognom kellett, zab kenyert ettem, holtott Magyarországnak 52.000 mázsa buza fölöslege volt. Ez nem igazság. Hazatérve Petőfi „Apostol”-át tanulmányoztam s ennek hatása alatt irtam meg a cikket.

Majd hosszasan kél a maga igazai védelmére.

Szathmári Ferencz bibliais szocialista. Kántor fivére saját szerzeményű énekkönyvét tartja kezében s úgy védi a maga téves hitét. A felelősséget elvállalja de bűnösnek nem érzi magát. Kéri az inkriminált cikkek felolvasását s egyben

felmentését, vagy azt, hogy inkriminálja az ügyészség a bibliát is, melyből idézteit vette.

— Elnök: Mi indította önt a cikkek megírására?

— Több okom volt reá. Főleg apáczu nővérem és kántor-bátyám szemrehányásai, a kik vallástalannak hittek s a kiknek meg akartam mutatni, hogy a szocializmus és a hit szépen megférnek egymással. De döntő eredmény volt Wolaika püspök és a nagyváradi káptalan rideg magatartása is, melyet egy — örökségét kereső családdal szemben használtak. En ebből egy református család üldözését láttam s ezért irtam a papok ellen minden izgatási szándék nélkül.

A két vádlott vallomása ezzel véget ért és öt perc szünet után Kurucz Béla nyomdász tanukénti kihallgatása következett. A lapot nála nyomták szerzőit nem ismeri — lényegesebb dologról mitsem tud. A tanukihallgatás után a két cikkek felolvasása következett, majd az előrehaladott időre való tekintettel Szűts Miklós dr. elnök a tárgyalást délután negyed négyig felfüggesztette.

Perbeszédék és ítélet.

A délutáni tárgyalás d. u. 4 óraker vette kezdetét. Budaházy Zoltán törvényszéki bíró olvasta fel első sorban is a kérdőpontokat, mely után Bálint Zsigmond kir. ügyész tartotta meg vádbeszédét, melyben kifejté, hogy a munkásoknak joguk van helyzetük javítása érdekében felszólalni s mint azt az egyes államok példája mutatja, nem is maradtak meghallgatatlannul.

Küzdjenek az alkoholizmus ellen s igyekezzenek ennek terjedését meggátolni s akkor — mondja Bálint — én leszek az első, a ki készszorítással üdvözlöm őket. De az ily természetű fejtegetések nagy mértékben alkalmasak az anarchia felkeltésére.

Az általa felhozott kérdésekre vonatkozóan kéri az esküdszék, hogy a vádlottakat mondja ki bűnösnek.

A tárgyalást ezután az elnök öt perczre felfüggesztette, mely után dr. Révi Nándor védőügyvéd tartott beszédet. Czáfolja a kir. ügyész érveit.

Hosszabb beszéde után Szathmári Ferencz szólalt fel, kifejtve az ő eszméit bátran, nyíltan, szabadon.

A kir. ügyész viszontfelszólalása s a védő újabb kimagyarázása után a kérdőpontok ismét felolvasattak és az esküdttek teendőikre vonatkozólag kioktatást nyertek.

Közel háromnegyed óráig tanácskoztak az esküdttek, mely után ismét elfoglalták helyüket és elnökük, Hegedűs Pál dr. a következő verdiktet hirdette ki:

Az 1-ső kérdésre, mely Tóth Imre ellen az osztály elleni izgatást tartalmazta **hétnél több igen.**

A 2-ik kérdésre, mely az alkotmányos állam elleni izgatást tartalmazta szintén **hétnél több igen.**

A 3-ik kérdésre, Szathmári Ferencz ellen az ország alkotmánya elleni izgatást részletezi: **nem.**

A 4-ik kérdésre az alkotmányos állam elleni izgatásra vonatkozólag **hétnél több igen.**

Ezután a kir. ügyész tette meg indítványát a büntetés kiszabására vonatkozólag, majda védő ügyvéd sorolta elő a mentőkörülményeket s ezután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

Közel tizenegy óra volt, mire a törvényszék kihirdette ítéletét, melynek alapján Tóth Imre elsőrendű vádlott **öt hó-**

napi állam fogházra s behajthatlanság esetén két napi államfogházra átváltoztatandó 20 korona pénzbírságra; Szathmári Ferencz pedig egy hónapi államfogházra ítéltetett.

A védő semmisségi panaszszal élt.

Szathmári-Komjáthy ellen. Tegnap délután tárgyalta Ferenczy dr. járásbíró Szathmári Arpádnak volt direktora Komjáthy János ellen indított becsület-sértési perét. Komjáthy nem jelent meg s így helyettese Körössy Kálmán dr. előtt hirdetetett ki az ítélet, mely Komjáthyt 40 korona pénzbírságban és a költségek megtérítésében marasztalja. Körössy dr. az ítéletet, melyet felére sérelmesnek talált — megfellebezte. Ugyan- csak fellebezezést jelentett be Dóczy Emil dr. Szathmári képviselője is, ki a 277 § alkalmazását, az ítéletnek hiátpilag való közzétételét kéri megítélni.

Tőzsde.

Zárlat márczius hó 22-én déli zárlat.

Készaru üzlet: 5 fillérrel magasabb.
Buza áprilisre . . . 9-27-9-28
Buza októberre . . . 9-21-9-22
Rozs áprilisra . . . 8-19-8-21
Tengeri májusra . . . 5-20-5-21
Zab áprilisra . . . 7-46-7-47

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. A hozzánk érkező levelekre mindenkor lapunk *hétlői* számában adjuk meg a választ. Névtelen leveleket nem veszünk figyelembe.

Kiadó laptulajdonosok:
Dobschorb és Popovits.

Czég...
alapítás...
1845-ben.

Czég...
alapítás...
1845-ben.

Cs. és kir. udvariszállító.

!!! Szép az idő!!!

Siessünk tehát, a húsvéti ünnepekre szükséges ruházatot beszerezni

Elegáns szabás és tartós

színről biztosítva van, ha ruháit

NEUMANN M.

az ország legnagyobb és legrégebb férfi, fiu és gyermekruha-áruházában szerezheti be.

Pénzt feltétlen o o o o o o o o o o megtakarít.

! Tavaszi felöltő	20 kor.-tól	feljebb.
Raglan és Ulster	30 „	
Egész öltöny	26 „	
Cyrcnek ceslím	8 „	

N=E=U=M=A=N=N M.

csász. és kir. udvari ruha-szállító.
DEBRECZEN: Fő-tér; a magy. kir. postáva!
..... szemben.

Witt Adolf

új uri divat, kalap és czipő
üzletében

Debreczen, Piacz-u. 19.

(Ranunkel ház)

A legelőnyösebben lehet be-
szerezni **női, férfi** és
**gyermek czi-
pőket**, kalapot, sapkát,
féhérneműt, kesztyűt, nyakken-
dőt, harisnyát, zsebkendőt, sőtá-
botot, esernyőt stb.

Női kesztyű minden szin-
ben, párja 82 kr. — Torna- és
biztonsági sapka 30 krtól feljebb.

Női és férfi czipők
2 frt. 20 krtól feljebb.

3287. szám.
1902. P.

Hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Hajdúvármegye Csege község volt urbéres birtokosságának tulajdonát képező, a Nagy- és Kis Nyilas dűlőben fekvő mintegy 267 hold 233 □-öl területű, ugynevezett „Ökör” földek tagosítása elrendeltetvén, az előmunkálatok foganatosításával Deák Ferencz kir. törvényszéki bíró bizatott meg a tárgyalási határidőül 1902. évi Márczius hó 27-ik napjának délelőtt 9 órája Csege község házához kitűzetett, mely határidőről az összes érdekelt birtokosok azzal a felhívással értesítetnek, hogy a kitűzött helyen és időben jogaikra való felügyelet végett annál inkább jelenjenek meg, mert bármelyikök elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Kelt a debreczeni kir. Törvényszék mint urbéri bíróságnak 1902. évi márczius hó 7-ik napján tartott üléséből.

Szűt,
elnök.

Dr. Utényi,
jegyző.

A nagyérdemű közönség és m. t. vevőim b. figyelmét **kalap, férfi divat- és fehérnemű üzletemre** felhívni bátorkodom. Üzletem mint minden, úgy a mostani tavaszi időnyre is **dusan föl van sze- relve minden e szakmában létező újdon- ságokkal.**

Megrendeléseket gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen intézem el, t. vevőimnek kívánatra választékokat küldök.

BÉKÉS LAJOS uri divat üzlete

Debreczen.

CZICZÓ LAJOS

czipész mester

DEBRECZEN.

Ajánlja dusan berendezett saját gyártmányu kész

férfi- és női czipő raktárát

a legolcsóbb árak mellett.

Vidéki megrendelések minta czipő beküldése szerint páronként jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett eszközöltetnek. — Meg nem felelő czipők kieserítetnek. — Mérték utáni megrendelések a legújabb divat szerint készítettetnek el. (a.)

Debreczeni Szőlő és Bortermelő Szövetkezet.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy **Simonffy- utca 2. sz. a. (városi bérházban)** levő irodánkban, fajborainknak egy csoportját forgalomba hoztuk és ajánljuk szives figyelmébe alanti

ÁRJEGYZÉKÜNK,

I. Asztali borok

1 liter	Kadarka	(26 kr.)	52 fillér
1 „	Aramou	(26 „)	52 „
1 „	Kövidinka	(28 „)	56 „
1 „	Mézes fehér	(28 „)	56 „
1 „	Siller	(30 „)	60 „

II. Pecsénye borok.

1 liter	Olasz Rizling	(32 kr)	64 fillér
1 „	Veltelini	(32 „)	64 „
1 „	Tramini	(32 „)	64 „
1 „	Ezerjő	(40 „)	80 „

III. Csemege borok.

1/2 liter	Muskutály	(30 kr)	60 fil.
1/2 „	Carbenet Félaszu	(60 „)	120 „
1 „	1900. évi Vörös Félaszu	(150 „)	300 „
1/2 „	Aszu	(150 „)	300 „

Üvegekért darabonként külön (8 kr.) 16 fillért számítunk, melyeket azok visszahozása alkalmával ugyanazon árban visszafogadunk.

A debreczeni

Szőlő és Bortermelő Szövetkezet

Simonffy-utca 2. szám. városi bérház.

Csódtömeg eladás.

A v. b. Biedermann E. és fia debreczeni cég csódtömegéhez leltározott bolti áruk és bolti berendezések zárt ajánlati verseny útján való eladásának március 20-ára kitűzött határidejét, a csődválasztmány egy hónappal meghosszabbította; minél fogva a választmány által ujonnan kibocsátott hirdetmény következőleg hangzik:

A v. b. Biedermann E. és fia debreczeni cég csódtömegéhez 536. — 1346. tételszámok alatt 22608. korona 84 fillér becsértékben leltározott posztónemű áruk egy tömegben, továbbá az 1361.—1373.1375.—1379. 1383.1384. tételszámok alatt — 1810. korona 64 fillér becsértékben leltározott állványok és egyéb bolti felszerelések szinte egytömegben a csődtömegben a csődválasztmány határozata folytán zárt ajánlati verseny útján elfognak adni.

Az ajánlatok alulírott tömeggondnokhoz zárt kovetben 1902. **Április 20. napjának d. u. 4 órájáig** adandók be s ugyanott az ajánlattal együtt az árukra 3000 korona, a bolti berendezésekre 300 korona bánatpénz teendő le készpénzben, vagy debreceni takarékpénztár betéti könyvében elhelyezve. Az ajánlatok akkor is elkülönítve teendők meg, ha ugyanazon ajánlattevő tenne mindkét csoportra ajánlatot.

A csődválasztmány a beadott ajánlatokat az ajánlati határidő eltelte után azonnal elintézés alá veszi s azok közül a megígért vételarra tekintet nélkül szabadon választ. A vevő, kinek ajánlata elfogadtatik, a megvett ingóságokat a választmány határozatának hozatalától számított **három nap alatt** átvenni és a vételárat tömeggondnoknál — a bánatpénz betudásával — ugyanazon idő alatt készpénzben kifizetni tartozik.

Az áruknak sem mennyiségéért, sem minőségéért a választmány szavatosságot nem vállal.

Az ajánlati határidőben úgy az áruk, mint a felszereléseket és a leltárt tömeggondnok az ajánlatot tenni szándékozóknak megmutatja.

Debreczen 1902. Március 16.

Dr. Kőrösi Kálmán,

ügyvéd (Piacz 71.) mint vb. Biedermann E. és fia cég csódtömeggondnoka.

Legalkalmasabb ajándék

Gyári árak.

egy fényképező kamra. Kellemes szórakozás és hasznos időtöltés. Ingyen oktatás és utasítás. Kapható részletfizetésre is. Tessék árlapot kérni!

Komáromi József fényképeszeti szaküzletétől
Debreczen, Piacz 12.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A KINEK

ismeretség híján

háztartásra
nevelőre
üzletársra
üzletvezetőre
könyvelőre
segédre
ispánra
vinczellérre

kulesárnőre
gazdasszonyra
szakácsnőre
szobaleányra
szolgállóra
kecsisra
házmesterre
sat. re
van szüksége

A KI

eladni vagy venni kíván

butort
bort
üzletet

házat
földet
szőlőt
sat.

A KI BÉRBE

adni kíván

birtokot
házat

üzletet
lakást sat.

adja fel hirdetését

a „SZABADSÁG”

kiadóhivatalánál,

a hol hirdetések 10 szóig 40 fillér, s minden további szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérbe kerül.

10 év óta fennálló havi és heti rézletüzletben a tavaszi áruk nagy választékban megérkeztek és **áremelés** nélkül árusítatnak KOHN HERMANN Hatvan-u.

Olcsó bevásárlási forrás vászon kardon kendők, ruhaszövet, kész blonsok, kötények, paplanok, és e szakmába vágó cikkek FELDMAN CZ. ES TARSA cégénél Debreczen Simonffy. (városi bérház.) k. f.

Első eperjesi len- és da-

maszt **m ü s z ö v ö d e** képviselése. SCHVARTZ VICTOR Debreczen, Simonffy-utca (városi bérház.) Valódi Rumburgi és Irlandi vásznak, Schroll-féle schifonok, törülközők, ágyszatok, damaszt és asztalterítékek, zsebkendők és kész fehéreneműek raktára, pk

Hol a jó és olcsó! FAZEKAS

KÁLMÁN Hatvan u. 4 sz. (Koszorus-ház), hol mindennemű földfesték és saját őrlésű olaj festékek valamint pillanat alatt száradó szobapadló és butor lakkok, firnisz, kátrány és kátránylemez és minden e szakmába vágó cikkek olcsóbban mint bárhol a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak. c. k.

Nagy szemüveg és cívicker

raktar és javítások (új üveg betételek is.) **Nagy ora raktar.** (Újak és zálogházból vettek. Új és használt arany ékszeresek. **Óra javítás,** (ha nincs nagy törés) 80 kr, jótállás mellett. **Veszek zalog ezédulakat** ócska vagy tört arany ékszert. FOGEL GYULA órás, ékszerész és Optikus Piacz-utca 75. (Corsó kávéházzal szemben.)

Bükköny, zab, árpa, köles

stb. vetőmagvak és termények a legjobb minőségben jutányosan kaphatók Özv. WEISSENBERG JAKABNÉ ES FIA cégénél Tizenhárom-Város-utca 39.

Wertheim szekrény keveset

használt 2 számú jutányos árban megvehető. Bővebbet a kiadóban.

A legjobb minőségű szoba

padló lagok kaphatók: Félegyházi János fűszerüzletében.

Minden gépészeti vas- és ércöntvények nyers előállítása és kimunkálása.

Gazdasági és ipari gépek szakszerű, jutányos javítása.

Saját gyártmányu tökéletes Kutszivattyuk

kerti fecskendők és ülőpadok.

Kitűnő szerkezetű

borsajtók, szőlőszűzők és szemelő rosták.

Minden gőzmozdonyra alkalmazható önműködő

szalmaetető

készülékek.

Építési

vastárgyak,

csatornaszemek, csövek, aknaramák és fedlapok,

kerékvetők, kutszészék, istállóoszlopok, zab-kagylók és szénarácsok

olcsó gyári árakon házhoz szállítással.

Tűzálló téglák és agyagföldék.

Kazán- és műkovács-munkák, kert- és sir-írócsok készítése.

Egyedüli raktar a gyartelepen.

Ügynökök- és közbenjárók nem díjaztatnak!

Alapított 1928.

FÜVESSY LAJOS

előbb Füvessy Bertalan,

Érczöntöde és kútfuró

vállalata.

Simonffy-utca 15 szám.

Ajánlja saját készítményű

kut szivattyuit

3 évi jótállással.

Jóvizű kutak furását

helyben és vidéken gyorsan és a legjutányosabban, jótállással esz-közül.

Rosenthal Dániel

gözmalmában őrlés:

Buza, rozs és kétszeres, ingyen rostálva, pítlélteve vagy simára őrlve legjutányosabb árban.

Arpa és tengeri darálás 50 fl. mmként. Legjobb minőségű kétszeres és szitált buza lisztek, tengeri, arpa, dara, korpa eladás a malomban, hol kiesinyben is a legolesőbb árakat számítanak. Díjmentesen üzembentartva van az olaj malom az őrlető kö-zönségnek.

Pártoljuk a hazai ipart!

Saját készítményű

kész

ferfi-, fiu- és gyermekruháknak

a legjutányosabb árban

a

Kistemplom-bazárban**Grünfeld Adolfnál****kaphatók.**

(cc.)

Pártoljuk a hazai ipart!

**A Cervelló tanár féle
IGAZOL**

és az ehhez szükséges belélegző készülék „SALUS” a melyet bel- és külföldi kórházakban

a tüdő és légzőszervek

bajainál kipróbálták orvosi rendelésre minden gyógyszer-tárban kapható.

Prospektust és felvilágosítást bérmentve küld a

„NÁDOR GYÓGYSZERTÁR”

Budapest, VI. Váci-körút 17.

A legjobb arcz-
szépitőszer a**SERAIL-ARCZKENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Kitünő toiltett szappanok a

Epe-szappan.

o kenőes használatához o

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsza és eréme 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguariájában.Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszertárában, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszertárban.

Egy tégely ára

1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely ára

70 fillér.

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Éljen

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest. VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. E., Szilcz Ferencz, Tóth Béla gyógyszertárában; Josa és Jóna droguariájában.

Óriási választék husvétii tojások és czukorkákban,desszert czukorkák, czukrozott gyümölcsök, déli gyümölcsök és mindenféle csemegeárukban. Házi főzésű barack-, szilva-, málna-, hecsepecs és vegyes gyümölcs-lekvár, papirhéjú dió, darált mák. — Ajánljuk állandóan friss és jó áruval szerelt dus raktárunkat, a leg-olesőbb árak mellett. **CZEGLÉDY ÉS POLGÁR** fűszer és csemege-üzlete Debreczen, Piacz-u. a Bika-szállodával szemben. Neimann-fele Imperial-ELESZTŐ Tea-vaj Gróf Dezsöffy Búd-Szent-Mihályi uradalmából. ad.

SORSJEGYEK
 részletfizetésre kaphatók
Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Banknál

I. Csoport. 1 drb. József } " Basillika } 8 huzás " olasz vörös kereszt } havi részlet 2 kor. 25 fill.	III. Csoport. 1 drb. József } " magyar vörös kereszt } 8 huzás " olasz " " } " osztrák " " } havi részlet 4 kor.	VII. Csoport. 2 drb. Basillika } " magyar vörös kereszt } 13 huzás " osztrák " " } " olasz " " } " 2%-ot kamatozó szerb } havi részlet 8 kor.
4 %-os Tisza-Szegedi !! Huzás április 1-én !! Főnyeremény 180,000 K. Havi részlet 10 K. 30. Postán is megrendelhető a Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Banknál.	XII. Csoport. 1 drb. osztrák vörös kereszt } " olasz " " } minden hónapban } " magyar " " } 1 huzás. " 4 %-ot kamatozó Tisza-Szegedi nyeremény } " 864-ki esztr. al am } havi részlet 22 kor.	

ZONGORA-ÉS HANGSZER-KÉSZÍTŐ-ZENEMŰ RAKTÁR
DEBRECZEN.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

zongora és hangszerraktáromban

a legkitűnőbb gyártmányu

zongorák, pianinók, harmoniumok, czimbalmok, valamint saját készítményű zongorák és hangszerek

a legjutányosabb áron kaphatók!

Zongorák és hangszerek javítása és hangolása

szakszerű pontossággal eszközöltetik

Zongorák, pianinók, czimbalmok

olesó havi bérösszegért használatra kaphatók!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve vagyok kitűnő

tisztelettel

Schmidt S

zongora és hangszerkészítő
Debreczen.

Melléklet a „SZABADSÁG” első számához.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

A debreczeni szabadságszobor.

Látogatás Tóth András műtermében.

Tavaszi van újra, illatos tavasz, napsugárral — madárdallal ékes, mint volt akkor — ötvennégyesztendővel ezelőtt, mikor egy nemzet ébredt hosszú tespedésből. Tavasz van újra s az a ragyogó nap, mely félszázaddal ezelőtt szabadsághősök homlokát övezte diacsugárral, büszkén veti fényét arra a szerény debreczeni házra, a hol öntésre várva, teljes pompájában készen áll halás utódaik által készített szobruk.

Ha csügged a lelkünk, ott születünk ujja; ha sirni lesz kedvünk, ott hulljon a könnyünk, annál az emléknél, melyet a kegyelet, a hazaszeretet állított azoknak, a kik egy szent, magasztos harcban haltak dicső halált. Ti pedig óriásai egy letűnt szép világnak, kik fehér fűrtökkel itt jártok még köztünk, jertek majd el velünk a mult emlékéhez s tanítsatok minket hazaszeretetre, polgári erényre.

* * *

A „késes” utcái műtermében gipszbe öntve áll már Tóth András szoborműve. A mester az utolsó simításokat végzi rajta s még e hét folyamán el is küldi a fővárosba, hol Hermann Ferencz jónevű érezőtödéje eszközli a bronzbaöntés munkáját.

A szobor három méter magas és pompásan fog hatni az ötödfél méteres talpazaton, a mi hazai — esztergomgyei márványból készül. A főalak Hungária istenasszony Hunyadi-korbeltől mellén oroszlánfővel ékített lánczépánélben, fején forgó tollas sisakkal van ábrázolva. Lábai alatt a zsarnokság szétépett rabbilinése hever s a sötétség romjain a diadal méltóságával áll a szabaddá lett nemzet védangyala. Övének görbe magyar diszkard, balkezében a talpazaton nyugtatva az ország dombormívű ezimere — jobbájában lobogó fákllya, az elnyomtatás korszakának bünös sötétségét fölvaltó virradat beszélő szimboluma. Hungária alakja alatt a talpazathoz illesztve az ébredő szabadság jelképe látszik: borostyán és eserlombokkal övezett kard, toll és papírtekerés a hármass márcziusi jelzőszóval.

Ime a Tóth András szabadságszobrának gyöngye hasonképe. Gyöngye, mert csupán halvány vázlata a mester remekének, mely talán minden alkotásának koronája.

Tóth András nem szükséges immár fölfedezni. A kik láttuk szalontai Kossuth szobrát s a kik ismerjük nagykorúsíes selmecz bányai alkotásait, tiszta képét látjuk az ő nagyságának.

A régi klasszikusok és modern nagyságok legszebb harmoniája vezetik az ő vésőjét s menten minden szecsessiótól nemzeti létünk legszebb emlékeiben keres ihletet. Az a magyar öserő jellemzi, a mely az első közzé emelte Fadrust s azt a honszeretemet inspirálja, a mely csodákra képes. — Szabadságszobra a maga egyszerűségével méltóságteljes és művészi szempontból minden tekintetben tökéletes. S ez nemcsak a mi véleményünk. Így találta a szoborbizottság is, mely a hihetetlen gyorsasággal — alig három hónap alatt megalkotott emlékművet a napokban szemlélte meg s mely

a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott Tóth András kiválóságáról.

Az érzebeöntés után — előreláthatólag júliusra kerül vissza hozzánk s akkor állítják fel az emlékkerti talpazatra. Augusztus másodikán, a debreczeni csata évfordulóján lesz a leleplezés, melynek nagyarányu ünnepe a városi hatóság a Csokonai-Kör és a honvédegyelet tagjaiból alakult rendezőbizottság együttesen fogja rendezni.

Ünnepe, nagy ünnepe lesz e nap Debreczen város hazafias közönségének, mely kegyelettel emel emléket a mult dicsőségének — a jelen áldozatkészségének. A honszeretemet ünnepnapja lesz, melyen a mult emlékének épülő és lelkesedő jelen tizezrei fohászkodnak majd egy rég megbűnhődött boldogabb jövőért.

Ego.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Bukov, a székelyek hőhője. Este Kuruczifurfang. (F. Kállay Lujza és Sziklay Miklós bucsuja.)

Hétfő: bérletszűnet. Szökött katona. A karszemélyzet jutalmául.

Kedd: Cz. Coullisset ur. (Faragó Ödön első föllépte.)

Szerda: A. Kean Edmund. (Bakó László vendégszereplése.)

Csütörtök: B. Becstelenek. (Bakó László mint vendég.)

* **Nagymama.** Tegnap este Kiss Irén, Pávay Ilonka és Szabados Sándor bucsuzott a debreczeni közönségtől. A „Nagymama” Csiky pompás vígjátéka került színre, ügyes, érdemes előadásban. A ezimszerepet Breznay Anna játszotta kedvesen, sok igyekezettel. Kiss Irén a nevelőnőt alakítva bucsuzott s a nagyközönség elhalmozta virággal ajándékkal s tetszésének minden jelével. Érdemes volt rá. Sok kiválósággal, erős komikummal adta az eljegyzését huszonegyedszer jubiláló aggszűzt. Kijutott az elismerésből, Pávay Ilonkának is ki Piroška szerepében lépett fel utoljára — ugyanazt a leánykát ábrázolva, kinek szerepében bucsuzó pályatársnője Kiss Irén először mutatkozott be egykoron. A harmadik távozó Szabados Sándor — Todor kát játszotta, kiről legnagyobb dicsőret, ha azt mondjuk, hogy méltó volt szíve választottjához — a szerelemre lobbant elaggult Seraphinehez. A sikerben sokban hozzájárultak a többi szereplők: Szőke Sándor, ki Ernő volt és Takács Mariska, a ki Mártát igazán sok művészettel adta. Bartha marcona hadfi volt s jó megállta helyét. A színház csak félig telt meg.

(—)

* **Bemutakozások.** A Komjáthy társulat ujonnan szerződött drámai szedje Groó Valéria a jövő hét folyamán lép fel először Dumás „Kannélias hölgy”-ének Margitjában. — Faragó Ödön, a ki a „Tarka színpadnak” volt bevezetett tagja, kedden mutatkozik be „Coullisset ur” előadásán.

Hasonló hasonlóval.

— A „Szabadság” eredeti regénye. —

Írta: Beniczkyné Bajza Lenke.

Nyájas napsugár világítja meg az öreg lelkész szobáját, ki kissé fáradtan ült nagy karosszékében a konfirmáció magasztos ünnepe után, s előtte két fehér ruhába öltözött leányka állt imakönyvvel kezükben, áhítatosan hallgatva nemcsak lelki pásztoruk, de egyszersmind nagybátyjuk hozzájuk intézett szavait.

Elvégezvén az ünnepélyt, mely őket a protestáns-egyház hiveivé avatta, fölmentek megköszönni lelki atyjoknak és rokonuknak a tanítást és fölavatást, ki fáradtan, de kegyesen fogadta őket, s rövid tanítást adott nekik azon nehéz utra, mit életnek neveznek, s mely nem csak rózsákkal, de sokkal több tövissel van meghintve... Erről akart unokahugaival beszélni.

— Kedves gyermekeim! — kezdé meleg szeretettel függesztve a két szép leánykára szeméit. — Ma beléptek az anyaszentegyház kebelébe. Rokonaim és hieim vagytok, s remélem, sőt erősen hiszem, hogy mindaz, a mit a vallás tanított, megmarad emlékezetetekben. Szeretni, hinni és remélni fogtok az élet utolsó órájáig, mint a hogy azt Jézus tanította, és bízni abban, ki minden teremtményéről gondoskodik. Hiekek maradtok valláshoz, erkölshöz. Tisztesség és becsületben fog vezérelni az élet ösvényein és boldogok lesztek, mert csak a kötelesség teljesítése, Istenhez való bizalom és erős hit adhatja meg az igazi boldogságot. Mindezt fölteszem és hiszem rólatok, azonban mint öreg tapasztalt ember, mindamellét még egy tanácsot adok az életre, minek hasznát fogjátok venni. Tartsátok szem előtt, miként csak hasonló hasonlóval lehet boldog, s a ki hiu álmokban ringatja magát, ki megszabott körén túl vágyakozik, ki faragott bálványoknak áldoz, az megcsalattatik... Erős alapon lehet csak erős az alkotmány, s a ki homokra épít, azt agyonzuza a beomlott tető... Azért vágyaitok, hiúságtok ne csapongjon magasabba, mintha a sors számotokra kijelölte. Maradjatok szerény, erkölcsös, vallásos leánykák s boldogok lesztek e földön.

A két gyermekleány megköszönte a jó tanácsot. Kezét csókolták és elhagyták a szobát, hol béke, elégedettség honolt, de midőn kiléptek a zajos utcára, Mária az idősebb, a szebb, futó mosolylyal fordult nővérehez:

— A bácsi úgy beszélt hozzánk, — mondá — mintha mi is hatvan évesek volnánk, kiknek már nincsenek vágyaik, örömeik, s mindenről le kellene mondanunk, mint neki.

— Ellenkezőleg! — viszonzá lévvel Luíz. — Ugy beszélt, mint a ki ismeri az életet s kijelöli előttünk az utat, melyen haladnunk kell, ha boldogok akarunk lenni.

— Azaz, idő előtt hamut hinteni a fejünkre.

— Miféle kitétel ez, Mária! Mi nem hintünk hamut fejünkre, hanem ha vétkezünk, megbánjuk bűneinket az Ur asztalánál s magunkba szállunk és javulást ígérünk a jövőre.

(Folyt. köv.)

Nagyerdei fürdő és vizgyógytelep.

A nagyerdei ásványfürdőkben
orvosi utasítás és felügyelet

mellett készítenek:

Mór-vasláp fürdők kettős kádban ára
1 frt 50 kr. kiváló gyógy
hatással különféle női bajoknál.

Vas-Jódos-fenyő fürdők ára
1 frt.
vérszegénység, ideges, gyengén fej-
lett gyermekeknek, ülő betegek
nél, bőrbajoknál.

Sósfürdők ára 80 kr, különöseb-
ben nőbetegeknek.

Kénes iszap hévfürdők!

ára 1 frt. csusz, rheuma, ideghülsék-
nél, valamint fogyasztó kurának. Or-
vosi (massage) gyógyfürdő. Jegyek csak
a pénztárnál kaphatók.

Elfenbein és Klein

cipő készítő

Debreczen, Placz-utca 72. szám.

Ajánlják dusan berendezett saját
gyártmányu kész

tiszti-, férfi-, és női

cipőraktárokat

a legolcsóbb árak mellett.

Vidéki megrendelések minta cipő
után pontosan eszközöltetnek.

Mérték utáni megrendelések a leg-
ujabb divat szerint készítenek el.

Horvath és Biczó

el árusít 2 köbmtrenként faragott
jó tüzi forgácsot fahulladékot —
[2 forinttal az az] 4 koronával
10 köbmtrenél — minden csomó-
nál 1 korona kedvezmény.

Boros testvérek

nőidivatáru házában

Debreczen, Kossuth-utca 6.

Értesíti a

tisztelt hölgyközönséget,

hogy raktárát a legremekesebb

ujdonságokkal

látta el a

tavaszi idényre.

Régibb cikkek mélyen leszállított árban.

Czipő raktár

Battyányi- és Kossuth-utca sarok.

Ajánlom a n. é. közönségnek dusan
felszerelt

férfi-, női- és gyermek czipő raktáromat,

ugyszintén mérték utáni megrendelést bel-
és külföldi anyagomból a legujabb divat
szerint, rövid és pontos idő alatt készítik
a legegyszerűbbtől a legfinomabbig igen
könnyű czipőket. — Számos megrende-
lést kérve.

Kiváló tisztelettel

Réti György.

Kevés haszon!
Nagy forgalom!

Legjobb!
Legujabb! és legolcsóbb!

Minden verseny
kizárva

Férfi, fiu és gyermek ruhák

óriási választékban

FRANK REZSŐ

Debreczen legnagyobb férfi, fiu és gyermek ruhák áruházában
a bika szálloda mellett vásárolhatók.

Férfi öltönyök!

Tavaszi verseny 14 kor.

Viselő-öltöny jó minőségű
jó divat koczkás szövetből 15 kor.

Ünnepi-öltöny valódi jó kangarn min-
den színben 20-24 kor.

Uri öltöny al-
kalmi vétel, míg
a készlet tart.
Különféle új
divatu
kangarnból
24-27 kor.

Legujabb egész
finom kangarn
öltönyök 30-38
korona.

Férfi tavaszi
felöltők! Kitűnő
chewiot felöltő
16 kor.

Finom ujdonság
minden színben
míg a készlet
tart 20-25 és
feljebb.

Óriási választék
a legujabb
divatu Raglan
felöltőkben 20
kor. től finom
minőség 20-28
kor. és feljebb.

Fiu öltönyök feltűnő nagy raktára!

12 évestől 16 éves növendékek részére.

Különféle színű jó minőségű szöve-
tekből 8-10 kor.

Kitűnő kangarnból 12-13 kor.

Egész finom minőség 17 kor és
feljebb.

Külön gyermek-
ruha osztály 3
évestől 10 éves
gyermekek
részére jó tava-
szi öltöny 5 kor.

Kitűnő chewiot
és kangarnból
8 k. 10 k. 12
korona.

Külön mér-
ték szerinti
osztály.

Képes árjegyzéket
kiv. natra bér-
mentve küld!

Telephon 175. sz.

op.

Ganofszy Lajos

fűszer-festék és magkereskedése

== a kékmacskához ==

Kossuth-utca 1. szám.

ajánl

Tavaszi idényre

MAUTHNER féle

gazdasági, kerti vetemény és virág magvakat — legfinomabb firniszban tört u. m. száraz festékek, szoba padló lakk és szagtalan fénymáz továbbá angol kocsilakk Copal, Damár, bőr és aranyozó keneczet mázoló, lágzó és flóderozó cese-tek jutányos árban.

Husvéti vásár!

Neumann Testvéreknél

a Tisza palotában:

hol a tavaszi idényre a legmerészebb igényeket kielégítő dus választéku női, férfi és gyermek

Czipők,

kalapok, ingek, gallérok, nyakkendők valamint más uridivat cikkek csoda olcsó árakban kerülnek eladásra.

!! Tessék meggyőződni !!

MAUK JÓZSEF

férfi szabó

Debreczen, Piacz-utca 12. szám.

A legnagyobb választék angol, francia- és hazai szövetekben.

Készít mérték után a legjutányosabb árak mellett, utolsó divat szerint elegáns férfi ruhákat.

Vidéki rendeléseket gyorsan és pontosan teljesít. pp

!! Uj festő műhely !!

Több évi gyakorlat után, melyet a Fővárosban szereztem, helyben, egy új, teljesen modern festőműhelyt rendeztem be. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m. üveg-vázon-vaslemez és falra való festést, a legolcsóbb és legszebb kivitelben. Nagyobb munkánál ingyen készítek vázlatot.

A t. közönség b. rendelését kéri tisztelettel:

Klein Ferencz

ezimer és czim festő. (kn)

Debreczen. Piacz-utca 72. szám.

„Szives tudomásul!”

Van szerenésém a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani:

arany, ezüst ékszer és zsebóra üzletemet.

Olcsóbb mint bárhol,
és bármelyik képes árjegyzékben kitüntetett árnál,

a melynek természetbeni az zonosságáról, finomságáról, valódiságáról, valamint az értéke utáni olcsóságáról szives meggyőződésére kérem föl a n. é. közönséget.

Szintén javítások, átalakítások saját műhelyemben készülnek.

Régi aranyat, ezüstöt teljesértékben beváltok.

A lelkiismeretes kiszolgálásomról biztosítom T. vevőimet.

Maradtam tisztelettel, szolgálati készséggel:

Kostya János

ékszerész.

Széchenyi u. 1. sz.

a ref. kistemplom mellett. ea

Uj havi és heti részlet üzlet!

Hatvan-utca 2. Bignió-házzal szemben.

Minden nős és éves lakással bíró egyén csekély

heti vagy havi részletekben

vásárolhat nálam:

valódi szépeességi váson és damasz árukat, kész férfi és női öltönyöket, továbbá tavaszi és őszi női kabátok és gallérok, schiffon és gradlik, tükör és képek és még sok itt fel nem sorolt e szakba vágó cikkek.

A legujabb divatu férfi öltönyök ugy készen mint a szövetek, kaphatók.

Tisztelettel
KAISER SALAMON.

A legjobb és legmegbízhatóbb
gazdasági és kerti magvakat

szállít

Komlóssy Lajos

(előbb Szabó Zsigmond)

magkereskedése

Debreczen, Piacz- Hatvan-u. sarok.

Árjegyzéket és mintákat kívánatra bérmentve küld. ea.

Itt a tavasz!

és vele együtt megérkeztek a legfinomabb és legolcsóbb

szobapadló lakkok

zománcz festékek, vízhatlan butor lakk, Kencze, mindennemű hazai és francia földfestékek, és saját örlésű olajfestékeink, melyek a nagyérdemű t. közönség becses pártfogását várják

Hazafias tisztelettel:

NEUMANN és WEISZ

diszfaragványok, furnirok és górléczek gyári raktára Hatvan-u. 5 Bignióház. ke

Uj hentesüzlet

Debreczen, Szent-Anna u. 6. szám

Gondy fényirodájával szemben.

Ajánlok a husvéti ünnepekre

„Prágai, Kassai és Debreczeni“

füstölt sonkát, zsiradéknak való sóatlan szalonna és hájat a legolcsóbb napi árak mellett. — Naponta friss sertés hus és füstölt kolbász kaphatók, pontos és figyelmes kiszolgálás mellett. Vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — A n. é. k. szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel,

Rácz Mihály

hentes. (e. e.)

327 szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat

ÖRLEMÉNYEINEK

ÁRJEJYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100	Zsákonként a 85
		kiló	Kilogr.
		kor fill	kor fill
A.	Asztali dara nagyszemű	31 60	—
B.	„ „ aprószemű	30 60	—
0	Királyliszt	30 60	—
1	Lángliszt kivonat	29 80	—
2	Elsőrendű zsemlyeliszt	29 —	—
3	Zsemlyeliszt	27 60	—
4	Elsőrendű kenyérliszt	26 60	—
5	Közép kenyérliszt	26 20	—
6	Kenyérliszt	25 60	—
7	Barna kenyérliszt zsákkal	24 60	—
7 1/2	„ „ II.	21 60	—
8	Takarmányliszt	12 20	—
11	Finom korpa zsákkal	8 80	—
11	„ „ zsák nélkül	8 40	—
12	Durva korpa zsákkal	8 80	—
12	„ „ zsák nélkül	8 40	—
12	Csirke buza zsák nélkül	7 60	—

A zsákok súlytartalma, — tetsulyt tisztasulynak véve:

A. B. 0—6. számig 85 kiló.

7. és 8. szám 70 „

11. 12. 50 „

Debreczen, 1902. márc. 18.

Olcso bevasárlási forrás!
Pásztor Gyula és Társa
 vas, szerszám és rézaru kereskedése
DEBRECZEN, Csapó-utca, Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét van szerencsénk felhívni vas, aczéi és rézaru kereskedésünkre Debreczen, Csapó-utca elején.

Gazdasági eszközök: L á n c z o s (Sack) ekék, mindenféle ekerészek és kézi szerszámok. Vasboronák, láncok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Háztartási cikkek: Takarék tűzhelyek, kályhák, konyhaedények, edények, solingeni evőszerek, ollók és zsebkések. Épület és butorvasalások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett.

Épület vasgerendák és falkötő vasak külön ajánlat szerint.

Vadászati kellékek: Vadászfegyverek, revolverek és töltények, úgy szinte mindenféle hozzávaló felszerelések igen jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöztetnek. (pe.)

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok női divatszövetekben

Bluz selymekben,
 Tennis, chiné és
 De laine szövetekben,
 napernyőkben.

Szabó Lajos fiai
 cégénél,

Debreczen — Rózsater. pz

Első Debreczeni Korona Áruház
 Debreczen, Simonffy-u. 1. városi bérházban.
Legolcsóbb bevasárlási forrás.

Legujabb gyermek-játék 6 fillértől feljebb	Babák 20 fillértől feljebb
Iskola és piaci táskák 30 fillértől feljebb	Bőrkesztyűk női és férfi 1 kor. feljebb
Utazó bőröndök 1 kor. 60 fillértől feljebb	Evőeszközök 30 fillértől feljebb
Pénztárczák 14 fillértől feljebb	Gummi labdák 20 fillértől feljebb
Kézi munka kosarak 30 fillértől feljebb	Szappanok 6 fillértől feljebb

ezenkívül sok más tárgyak legolcsóbb árban.
Kepes és Friedmann.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy 25 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő

butorraktáramat

a mai kor igényeinek megfelelőleg ujjonnan berendeztem, hol a leg egyszerűbbtől kezdve, legszebb kivitelű szoba berendezéseket, valamint egyes butor darabokat is jó kiszolgálás és legjutányosabb árak mellett eszközölök.

Teljes tisztelettel

ZÁTORSZKY ISTVÁN UTÓDA
 Debreczen, Széchenyi-utca (t.)

Olcsobb mint bárhol!

Tavaszi idényre tulhalmozott raktár

férfi, női és gyermek czipőkben.

Kalapok, nyakkendők és férfi divatárukban bámulatos olcsó árakban lesznek elárusítva. Révész Zsigmondnál. Főter 27. sz városi uj bérházban. ce,

MIHALOVITS J. gyógyszerháza
 a "kigyóhoz",
DEBRECZEN, Főpiacz.
 A városházzal szemben.

Ajánlja:
"HARMAT CRÈME"
 arczsépitő, és bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsíroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdéséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménytel használható arczörösség, májfolt, sümör, szeplő, s egyéb bőrtisztítatlanságnál valamint napégette és szél kifajta arcznál s kéznél.

1 tégely Harmat crême ára: 1 korona. Hozzá való Harmat szappan 1 drb. 70 fillér. Ajánlja továbbá **HARMAT ARCPORÁT** (pouder) mely készítmény az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz s nem rontja az arczbőrt. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármely más hasonló készítménnyel.
Jól tapad, s igen jól fed.

Kapható: fehér, rózsas és crême színben. Próbadozka **HARMATPOUDER** ára: 50 fill. Nagyobb doboz 1 kor és 2 kor.

Ajánlja továbbá következő arcporait:
 Berlini fettepouder [3 féle színben] próbadoboz 40 fill. nagyobb doboz 1 kor. s 1 kor. 60 fill. **Veloutin powder** [3 féle színben] próba doboz 60 fill. — Nagyobb doboz 4 korona. pn.

A tavaszi idényre

kalapok, uri és gyermek ruhák legolcsóbban beszerezhetők
Csapó-utczán,

BALLA MIHÁLY

üzletében. pf.

Kitünő minőségű homoki fajbor kapható kicsinyben és nagyban Hunyady utczán 9 szám alatt, **Kerekes Géza** földbirtokosnál.

Hölgyek figyelmébe!!!
 1902. Márczius hó 27-től

RÓZSA LAJOS

csász. kir. udvari szállító cégektől érkezett

több mint 1000 drb. remekül diszített

Női kalapokból

KIÁLLITÁST RENDEZ